

001-003584-00-0

ści

Wprowadzenie (<i>Tadeusz Markowski, Danuta Stawasz</i>)	7
ROZDZIAŁ I. Władze terytorialne i źródła finansowania ich działalności	11
1. Organizacja i kompetencje władz publicznych w regionie (<i>Danuta Stawasz</i>) . .	11
1.1. Pojęcie administracji publicznej	11
1.2. Ogólna charakterystyka systemu organizacji administracji publicznej obowiązującego w Polsce do 1990 r.	13
1.3. Ustanowienie samorządu terytorialnego na szczeblu gminy (reforma z 1990 r.)	15
1.4. Województwo jako szczebel administracji rządowej (lata 1976–1998) . . .	19
1.5. Ogólne założenia reformy administracji publicznej z 1998 r.	24
1.5.1. Rozstrzygnięcia podstawowe	24
1.5.2. Cele reformy	26
1.5.3. Ogólna charakterystyka zakresu zadań i kompetencji poszczególnych poziomów administracji publicznej	29
2. Finansowe podstawy działalności samorządu terytorialnego (<i>Piotr Bury</i>) . . .	38
2.1. Formy organizacyjne w sektorze samorządowym	38
2.2. Budżet samorządowy	40
2.3. Rodzaje gmin	41
2.4. Ważniejsze źródła dochodów gmin	42
2.4.1. Podatek od nieruchomości	43
2.4.2. Podatek rolny	44
2.4.3. Opłata skarbową	47
2.4.4. Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	47
2.4.5. Udziały w podatku dochodowym od osób prawnych	48
2.4.6. Subwencja ogólna	49
ROZDZIAŁ II. Teoretyczne aspekty rozwoju regionalnego i lokalnego	53
1. Rozwój regionalny i lokalny w warunkach globalizacji gospodarki (<i>Janusz Kot</i>)	53
1.1. Gospodarka globalna i jej cechy	53
1.2. Globalizacja gospodarki a nowy model przestrzeni	59
1.3. Globalizacja a rozwój regionalny Polski	61
2. Zasady polityki i finansowania rozwoju regionalnego (<i>Tadeusz Markowski</i>) . .	68
2.1. Wprowadzenie	68
2.2. Zasady polityki rozwoju regionalnego	70
2.3. Prawne podstawy polskiej polityki rozwoju regionalnego i wsparcia finansowego prywatnych przedsiębiorców	74
2.4. Pomoc publiczna przedsiębiorcom	82
3. Konkurencyjność regionów (<i>Tadeusz Markowski</i>)	88
3.1. Wprowadzenie	88
3.2. Klasyczna przewaga komparatywna jednostek gospodarczych a przewaga konkurencyjna regionów	90
3.3. Współczesne tendencje przestrzennej organizacji produkcji	92

3.4. Innowacje i konkurencyjność	96
3.5. Stymulowanie i regulowanie konkurencyjności regionów w świetle procesów globalizacji gospodarki	100
3.6. Instrumenty regulacji konkurencji i wspierania konkurencyjności regionów	102
3.7. Wnioski, uogólnienia, rekomendacje	105
4. Małe i średnie przedsiębiorstwa w rozwoju regionalnym (<i>Edward Stawasz</i>)	111
4.1. Pojęcie małego i średniego przedsiębiorstwa	111
4.2. Specyfika i zróżnicowanie sektora MSP	112
4.3. Gospodarcze znaczenie sektora MSP	115
4.4. Regionalne sieci małych i średnich przedsiębiorstw	119
5. Rola i znaczenie instytucji „otoczenia rynkowego” w rozwoju regionalnym (<i>Danuta Stawasz</i>)	123
6. Rozwój lokalny – jego istota, cele i czynniki (<i>Janusz Kot</i>)	137
6.1. Istota rozwoju lokalnego	137
6.2. Cele rozwoju lokalnego	145
6.3. Czynniki rozwoju lokalnego	149
6.4. Władze lokalne jako animator procesów rozwoju	158
7. Czynniki i decyzje lokalizacyjne jednostek gospodarczych i ludności (<i>Janusz Kot</i>)	163
7.1. Zachowania przestrzenne ludności i polityka kształtowania warunków bytowych w gminach i miastach	163
7.2. Jednostki gospodarcze jako użytkownicy jednostek terytorialnych	167
8. Planowanie strategiczne w układach terytorialnych (<i>Janusz Kot</i>)	173
8.1. Zagadnienia opracowywania strategii rozwoju jednostek terytorialnych	173
8.2. Struktura strategii, ich rodzaje oraz implementacja	180
8.2.1. Rodzaje strategii	181
9. Teoretyczne podstawy oceny planów rozwoju miast (<i>Piotr Bury</i>)	186
9.1. Kryteria oceny	187
9.1.1. Cechy dobrego planu	187
9.1.2. Cechy planu a władza miejska	189
9.1.3. Kryterium gospodarności	190
9.2. Ograniczenia	191
9.2.1. Wynik a cel działania	192
9.2.2. Koszty rozwoju i ich kalkulacja	194
9.3. Władza miejska a ocena i wybór planu rozwoju	198
9.3.1. Skuteczność i koszty jako kryteria oceny	198
9.3.2. Rola władzy miejskiej	200
9.4. Podsumowanie	202
ROZDZIAŁ III. Rozwój regionalny a ochrona środowiska	205
1. Geneza i istota koncepcji rozwoju zrównoważonego (<i>Helena Rouba</i>)	205
1.1. Wstęp	205
1.2. Globalny wymiar problemów środowiskowych	206
1.3. Główne inicjatywy prowadzące do sformułowania koncepcji rozwoju zrównoważonego	207
1.4. Struktura celów rozwoju zrównoważonego	219
2. Zarządzanie środowiskiem (<i>Helena Rouba</i>)	224
2.1. Definicje	224
2.2. Środowisko jako przedmiot zainteresowania ekonomii	225
2.3. Ewolucja podejścia do zagadnień środowiskowych w zarządzaniu działalnością gospodarczą	227

2.4. Czynniki rozwoju zarządzania środowiskiem w podmiotach gospodarczych	229
2.5. Geneza systemów zarządzania środowiskiem	231
2.6. Struktura norm ISO 14000	233
2.7. Istota i wymagania normy ISO 14001	234
2.8. Istota i zasady wdrażania systemu EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)	237
2.9. Korzyści z wdrożenia systemu zarządzania środowiskiem	240
2.10. Zintegrowane systemy zarządzania	241
2.11. Zarządzanie środowiskiem w gminie	242
3. Polityka ekologiczna Unii Europejskiej (<i>Helena Rouba</i>)	246
3.1. Podstawy prawne ochrony środowiska w Unii Europejskiej (UE)	246
3.1.1. Źródła prawa w UE	246
3.1.2. Zasady ogólne stosowania prawa Unii Europejskiej	247
3.1.3. Ochrona środowiska w prawie traktatowym	247
3.1.4. Ochrona środowiska w prawie wtórnym	250
3.1.5. Ochrona środowiska w prawie narodowym	251
3.2. Główne instytucje Unii Europejskiej i ich kompetencje w ochronie środowiska	252
3.3. Programy Działania na rzecz ochrony środowiska	254
3.4. Główne kierunki ochrony środowiska w UE	257
3.4.1. Ochrona wód	257
3.4.2. Ochrona powietrza	257
3.4.3. Ochrona bioróżnorodności	258
3.4.4. Ochrona lasów i gruntów rolnych	258
3.5. Wspieranie finansowe ochrony środowiska	259
3.6. Działania dostosowawcze w ochronie środowiska w Polsce do wymogów Unii Europejskiej	260
ROZDZIAŁ IV. Studia przypadków	263
1. Program rewitalizacji historycznej zabudowy miast Polski (<i>Dorota Żelazna, Tomasz Jochim</i>)	263
1.1. Źródła finansowania projektu rewitalizacji	268
1.2. Przykłady programów rewitalizacji w wybranych miastach Polski	270
2. Struktura celów w strategii rozwoju gminy Osjaków (<i>Janusz Kot</i>)	274
2.1. Cel główny i cele strategiczne rozwoju gminy Osjaków	274
2.2. Cele operacyjne oraz zadania i programy realizacyjne	276
3. Środowiskowe aspekty planowania przestrzennego (<i>Justyna Grochowalska</i>)	282
3.1. Podstawowe wyjaśnienia	282
3.2. Jelenia Góra	284
3.3. Katowice	288
3.4. Łódź	294
3.5. Podsumowanie	302
4. Lokalna Agenda 21 w Łodzi (<i>Jacek Raczyński</i>)	305
4.1. Początki zrównoważonego rozwoju	305
4.2. Lokalna Agenda 21	307
4.3. Polityka ekologiczna miasta Łodzi	308
4.4. Postępy w realizacji lokalnej Agendy 21 w Łodzi	309
4.5. Przyszłość polityki ekologicznej Łodzi	312
5. Ekologiczne aspekty zarządzania jednostkami mieszkaniowymi (<i>Beata Banachowicz</i>)	313
6. Ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w miastach – opis przypadku Łodzi (<i>Dominik Drzazga</i>)	325

6.1. Charakterystyka niskiej i wysokiej emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w miastach	325
6.2. Źródła emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w Łodzi i ich wpływ na stan środowiska przyrodniczego miasta	327
6.3. Kierunki działań modernizacyjnych i likwidacyjnych lokalnych, komunalnych źródeł ciepła w Łodzi	332
6.4. Koszty likwidacji i modernizacji lokalnych kotłowni komunalnych w Łodzi; finansowanie inwestycji	334
6.5. Przebieg i aktualny stan prac modernizacyjnych i likwidacyjnych kotłowni komunalnych w Łodzi	334
6.6. Zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym miasta jako sposoby poprawy stanu czystości powietrza atmosferycznego w Łodzi	338
6.7. Wnioski	340
7. Programy termomodernizacji w mieszkalnictwie – opis przypadku Łodzi (<i>Dominik Drzazga</i>)	342
7.1. Wstęp	342
7.2. Zarys działań systemowych na rzecz racjonalizacji użytkowania energii ciepłej w sektorze mieszkaniowym w Polsce	343
7.3. Przedsięwzięcia termomodernizacyjne – działania w zakresie racjonalizacji gospodarowania energią ciepłą w sektorze mieszkaniowym	344
7.3.1. Przyczyny wysokich kosztów ogrzewania w Polsce	347
7.3.2. Termomodernizacja budynków	349
7.4. Charakterystyka łódzkich zasobów mieszkaniowych z punktu widzenia problemów zaopatrzenia w ciepło	353
7.5. Podejmowanie przedsięwzięć termomodernizacyjnych w spółdzielczym budownictwie mieszkaniowym w Łodzi	356
Aneks. Polska Agencja Rozwoju Regionalnego	363
Informacja o autorach	365